

GUARITS DEL FUTUR
Germà Bel
(Publicat a *La Vanguardia*, 2 de juny de 2015)

La 'Innovació' té molt bona premsa, i escassa oposició retòrica. Però sobre el terreny, les coses es compliquen, perquè algunes innovacions s'assenten de manera convulsa. Les 'innovacions disruptives' canvien la naturalesa del procés productiu. Per tant, beneficien molts, però perjudiquen els instal·lats en l'oferta del producte/procés tradicional. Un exemple notable d'innovació disruptiva són els telers industrials, que van provocar les revoltes ludites fa 200 anys, protagonitzades per artesans tradicionals amenaçats per la innovació, amb les famoses cremes de telers. Els telers precisaven personal menys qualificat, i els salaris eren menors. L'expansió del consum creava ocupació neta, però això no consolava als perjudicats.

Les tecnologies d'informació han propiciat disrupció en molts àmbits, entre ells els serveis personals relacionats amb la quotidianitat. Algunes, com la compra on line d'aliments no ha causat problemes; els actors tradicionals han sabut adaptar-se, i la seva dimensió quantitativa encara no ha arribat al punt que es discuteixi si ens deixen fer servir o no l'ordinador per comprar en diumenge. D'altres, com les plataformes d'intermediació de bitllets de transport o hotels, han causat problemes als tradicionals, encara que l'augment de demanda induïda compensa en part la reducció de marge. Però les coses són molt diferents amb altres plataformes que fan intermediació de serveis molt més atomitzats, com viatges en cotxe o lloguer d'apartaments. Aquestes fórmules, que encaixen bé amb estils de vida en expansió, tenen efectes potencials més forts sobre els sectors tradicionals, perquè suposen un canvi radical en el procés pel qual s'ofereix el producte, i en qui l'ofereix. I la reacció dels grups afectats, que tenen poder i influència, és fort.

Uber, plataforma que intermèdia viatges en cotxe, enfronta problemes a Espanya que estan només a l'altura dels de l'Índia, Vietnam, Tailàndia, i l'estat de Nevada. És lògic; la seva extensió amenaça amb disminuir el preu de revenda de llicències de taxi, amb el qual molts tenidors de llicència esperen complementar la seva pensió. Noten que els preus de revenda de llicències públiques s'expliquen perquè estan sotmeses a restriccions de quantitat, i suposen la privatització d'una renda pública generada per un monopoli legal. Aquest és el gran conflicte d'interessos que latent en el cas d' Uber. Les discussions relatives a la seguretat de l'usuari (en etern estatut de menor d'edat) són pur paternalisme. Sobre les de competència deslleial, existiria una alternativa inapel·lable: obrir el sector i donar llicència de taxi a qui la vulgui, sotmeses totes a la mateixa regulació (encara que això extingiria la revenda de llicències). Aquests són els principals angles de l'assumpte, i per la seva gestió política i social dos recordatoris em semblen rellevants. Primer: imaginar què hauria passat si fa 200 anys les revoltes ludites haguessin triomfat i els telers haguessin estat prohibits. Segon: no trigaran molt a estar disponibles taxis sense conductor ... si la regulació no ho prohibeix.